

Hartmansstarr & vanlig klubbstarr

TEXT: ULLA-BRITT ANDERSSON

FOTO: THOMAS GUNNARSSON

Hartmansstarr har cylinderformade ax.

En del växtarter är mycket snarlika och kan vara svåra att se skillnad på. Här tittar vi närmare på artparet hartmansstarr och vanlig klubbstarr.

Det finns en del arter i vår flora som vid ett första påseende kan vara knepiga att skilja åt. Bland halvgräsen hittar vi de snarlika hartmansstarr *Carex hartmaniorum* och vanlig klubbstarr *Carex buxbaumii* subsp. *buxbaumii*. Båda har flera ax som sinsemellan är lika och där åtminstone toppaxet har både han- och honblommor på samma ax. Hanblommorna sitter vid axets bas och honblommorna har tre märken. Axen sitter

FOTO: JOAKIM EKMAN

Fjällklubbstarr där man ser det korta stödbladet och axfjäll utan borstlik spets.

något åtskilda och är upprädda. Båda starrarna växer i glesa tuvor och stråna kan bli halvmeterhöga.

Hartmansstarr och vanlig klubbstarr är kalkgynnade och växer i liknande miljöer på frisk och fuktig mark i kärrkanter, rikare myrar, på fuktängar, strandängar samt längs bäckkanter och diken. Hartmansstarr är tydligt slåttergynnad och ses ofta i gamla ängen som idag är svagt betade eller ibland fortfarande slåttade. Vanlig klubbstarr har en nordlig tyngdpunkt i utbredningen, med många lokaler från norra Uppland och Dalarna samt vidare norrut till Norrbotten. Sydliga lokaler finns i Halland, Småland samt på Öland och Gotland. Söderut i landet är vanlig klubbstarr klart minskande. Hartmansstarr har i stället en sydlig och kustnära utbredning, med fynd från Skåne och vidare norrut till Gästrikland. Den är klart minskande och rödlisad som VU (sårbar). I främst Göta- och Svealand möts de båda starrarna och kan då vålla vissa svårigheter att artbestämma.

Vad är skillnaden?

Hur skiljer man då de båda åt? För säker bestämning behöver man ha bedömbara ax, på enbart bladkaraktärer (vegetativt) blir de svåra att skilja åt. Hartmansstarr har i snitt fler ax (vanligen fyra–fem) som är cylinderformade och varierar en del i storlek. Honblommornas axfjäll är mörkbrunt och har en ljus mittnerv som slutar i en kort udd. Fruktgömmet mäter 2–3 millimeter och dess näbb är kort med framåtriktade tänder. Nöten fyller ut hela fruktgömmet. Vanlig klubbstarr har färre ax (vanligen två–tre), de är rundade och det översta något klubblikt. Axfjället är rödbrunt med en ljus mittnerv som är något bredare än hos hartmansstarr och som avslutas med en lång, borstlik spets. Fruktgömmet mäter 3–4,5 millimeter med en kort näbb som har rödaktiga, utböjda tänder. Nöten fyller ut två tredjedelar av fruktgömmet.

Underarten fjällklubbstarr *Carex buxbaumii* subsp. *mutica* växer i våra fjälltrakter och du riskerar därför inte att träffa på den på samma lokaler som hartmansstarr. Fjällklubbstarr skiljer sig från vanlig klubbstarr genom att axfjället saknar borstlik spets. Axsamlingens nedersta stödblåd är kortare än själva axsamlingen; hos vanlig klubbstarr är stödblådet längre än axsamlingen. ❁

Vanlig klubbstarr har rundade ax där det översta är klubblikt.